

Pracovní porada včelařských spolků „Rozvoj a směřování včelařství v ČR v příštích letech“

Naše včelařství není v krizi. Proto nechceme zásadní změny. Jen chceme zachovat to, co funguje, co se osvědčilo a co se zde dlouhá léta budovalo mnoha generacemi včelařů za spolupráce se státními orgány.

K jednotlivým tématům:

A. Prostředí pro naše včely

I. Problém hustoty zavčelení a úživnosti krajiny

Hustota zavčelení musí být úměrná úživnosti krajiny

Včelstva potřebují k životu nektar i pyl. Možnosti náhrady jsou velmi omezené, pyl je nenahraditelný

Současný počet včelstev v ČR už se blíží v průměru 9 včelstvům na km². Navíc zavčelení není rovnoměrné.

viz Coloss - Hustota zavčelení (od 0 do 100 včelstev na km²) :

<https://colosscz.webnode.cz/hustota-zavceleni/>

resp. <https://colosscz.carto.com/builder/aaa1e4c5-9718-49df-bb94-d68f6460c5d6/embed>

Zjištění zavčelení tedy problém není. V místech, kde počet včelstev je v desítkách na km², dochází k potravnímu soutěžení mezi včelami i mezi včelou medonosnou a ostatním užitečným hmyzem.

Příliš vysoká hustota včelstev zvyšuje infekční tlak, resp. reinvazi roztoče varroa i nosemy.

Místo vyššího počtu chovaných včelstev je třeba se zaměřit na jejich lepší rozmístění v krajině a na jejich lepší ošetřování ze strany chovatele. Neumísťovat včelstva do hustě zavčelených prostor. K tomu, abychom tyto postupy plnili, potřebujeme znát úživnost krajiny.

Jak toho dosáhnout?

Potřebujeme metody stanovení úživnosti krajiny, resp. odhady přiměřeného počtu včelstev v dané oblasti. Výsledkem grantu je metoda, která bude řešit, jak měřit úživnost. Grant na studii úživnosti krajiny v ČR byl podán, avšak nebyl přijat. Nyní je podán znovu na MŽP. Zatím není o něm rozhodnuto.

II. Zlepšení nabídky včelí pastvy

1. V rostlinné výrobě:

V současné době fungují projekty - Greening, biopásy, oddělovací pásy, strniskové směsky, je větší důraz na návrat k vícehoným osevním postupům.

2. Celoplošně:

Přehodnocení ideálu "golfových trávníků" na každé travnaté ploše.

Postupné sekání, návrat k pestrým porostům.

Vrátit do krajiny nevysychající zdroje vody pro hmyz.

Oceňujeme snížení hranice osevních ploch na 30 ha, přivítali bychom další snížení na 20 ha a mezi plodinami vytvořit pás s nektaro nebo pylodárnými rostlinami.

Navázali jsme spolupráci s Výzkumným ústavem rostlinné výroby, v.v.i. na uplatnění certifikované metodiky s názvem Hodnocení potravních preferencí u hmyzích opylovatelů – využití v semenářství vybraných plodin. Jde o pomoc včelařům, jakým způsobem vylepšit pylo a nektarodárnou pastvu na svých stanovištích. Ale jde i o ochranu ohrožených druhů čmeláků a dalších hmyzích opylovatelů. Tady se otvírá i možná další spolupráce s MŽP. U importu čmeláků je třeba vyřešit ochranu proti zavlečení nemocí.

III. Ochrana rostlin

Ochrana rostlin vyžaduje použití prostředků, které mohou za určitých okolností včelám (a dalšímu užitečnému hmyzu) akutně nebo chronicky škodit. Znepokojující je masivní používání desikantů. Je třeba vyvolat odbornou diskusi o ne/zbytnosti těchto kroků.

Kvanta aplikovaných POR jsou vysoká. Nálezy reziduí varují. Subletální účinky na necílové organismy se těžko studují, protože neznáme nebo neumíme měřit "kanály", kterými přírodní subjekty mezi sebou komunikují.

Chybí znalosti o rychlosti a procesech odbourávání POR v přírodě. Hodně diskusí je věnováno tomu, zda na EU nebo světové úrovni ukončit používání některých skupin přípravků. Ale měli bychom také kvantifikovat, jaká maximální množství i těch ostatních POR mohou být během jednoho roku aplikována, aby je příroda dokázala zneškodnit. Pokud překročíme odbourací kapacity, začnou se rezidua zvyšovat. To poškodí nejen včely, ale i vodu a celé životní prostředí.

Jak situaci změnit?

Podporou výzkumu. Proto je třeba vypsát studie na zjištění rychlosti a procesy odbourávání POR v přírodě.

Obecně v procesu zajištění ochrany včel potřebujeme pochopení a pomoc státu.

Nedávno prošel médií článek - EVROPSKÝ PARLAMENT SE POSTAVIL ZA OCHRANU VČEL

<http://www.vcelarstvi.cz/aktuality/zeme-evropske-unie-se-shodly-na-zakazu-dalsiho-pesticidu-skodliveho-pro-vcely/>.

Bohužel podle informace europoslance M.Hojsíka, ČR byla mezi těmi zeměmi, které změkčení ochrany včel iniciovaly, tj byly proti zákazu dalšího pesticidu nebezpečného pro včely. Chtěli bychom vědět důvody tohoto postupu.

B.Dobré zdraví včel a možnosti jeho ovlivnění

MOR VČELÍHO PLODU

1. Celoplošné vyšetření měli na mor

V současné době, kdy se již 4 roky snažíme o tento celostátní ozdravný program, ale neúspěšně, tuto úlohu ve velkém měřítku převzaly kraje. Na Národním ozdravném programu již proto nemá smysl trvat. Navrhujeme však, bude-li to možné, určitou dohodu státu s kraji, aby vyšetření měli bylo povinné. Zatím to tak není.

2. Žádáme o vyhodnocení alespoň za 5 let účinnosti úpravy likvidace včelstev na stanovištích při potvrzení nákazy u včelstev do 15% počtu na stanovišti.

VARROÁZA

1. Zachovat varroázu jako nebezpečnou nákazu včel.

2. V Metodice kontroly zdraví zachovat jako kontrolní mechanismus vyšetření zimní měli na varroázu.

Tlumení varroázy je věcí chovatele.

Zásada léčení – bez chemie to nejde, ale používat takové přípravky, které účinkují při minimálním obsahu účinné látky.

Nebezpečí rezistence je tu stále. Je třeba úroveň rezistence sledovat.

C. Vzdělávání

1. Současný stav

Hlavní prostředek vzdělávání probíhá přes časopis Včelařství, vydáváme OVP 2x ročně (překlady vybraných odborných článků ze včelařských časopisů z celého světa),

Školíme lektory – učitele včelařství, přednášející odborníky, vedoucí včelařských kroužků mládeže, funkcionáře svazu

Úroveň znalostí našich dětí a mládeže je vysoká, což dokládají úspěchy na mezinárodních soutěžích dětí a mládeže,

Spolupráce s VÚVČ v Dole je na vysoké úrovni.

Jsme spoluzakladateli SOUV-VVC, o.p.s. Nasavrky, učiliště od r. 2001 vychovává v tříletém dálkovém oboru včelař včelařské odborníky a slouží jako včelařské vzdělávací centrum, jedinečné v republice i za hranicemi.

Vzdělávání členů svazu má prioritu. Záleží však na včelařích, zda nabízené formy vzdělání přijmou, tj. zda časopis, který jim přijde až domů, přečtou, jestli na odbornou přednášku, kterou organizuje ZO nebo OO ČSV, přijdou.

2. Budoucnost

Zachovat stávající systém vzdělávání a dále jej rozšiřovat o moderní způsoby komunikace:

- připravujeme on line vzdělávací kurzy,
- pro děti a mládež kromě schůzek včelařských kroužků, kterých máme 200, zábavnou formou získávání znalostí o životě včel (kvízy, doplňovačky, zábavné úlohy...)
- terénní kurzy, předváděčky, workshopy (pro včelaře je to zajímavější, než si něco přečíst)
- kromě školení lektorů je třeba také prověřovat kvalitu jejich přednášek
- zaměřit se více na začátečníky, kteří začínají bez jakýchkoli znalostí
- **ustavit placené včelařské poradce, např. 1 poradce na kraj, zjistit zkušenosti o činnosti poradců tam, kde to roky funguje (Německo, Švýcarsko, Slovensko)**

D. Produkty, jejich kvalita, tržní realizace – vystoupení v diskusi

Jsme v produkci medu soběstační, na občana 1 kg/rok. Roční produkce se pohybuje od 7 do 10 tisíc tun medu. Jednou z priorit svazu je zachování prodeje medu ze dvora.

Problémy:

- kvalita medu - falšování medu
- falšování vosku (příměsi parafínu apod.) – tady chceme vyšší dohled na kvalitu – přeřadit z vedlejších živočišných produktů do hlavních,
- máme normu Český med, ale je třeba usilovat o značení na základě vyšších kvalitativních ukazatelů (např. Med, jak má být)

E. Nástroje realizace záměrů – dotační systém, legislativa

1. Legislativa

- zachovat rostlinolékařskou legislativu, nerušit oznamovací povinnost zemědělců (novela RLZ je od 8.11. v Senátu)
- Zachovat daňovou úpravu pro včelaře
- Zachovat podporu včelařů jako tradičního základu včelařství v ČR bez rozdílu, zda jde o drobného zájmového včelaře nebo farmáře, opylování zajišťují zejména zájmoví včelaři, podpora farmářů by měla jít ze zdrojů pro zemědělské podnikatele např. Program rozvoje venkova
- Zachovat prodej medu ze dvora v současné podobě,
- Zachovat Metodiku kontroly zdraví tak, jak bylo dohodnuto
- Legislativně upravit v hlášení chovatelů včel k 1.9. i údaje o příslušnosti chovatele ke spolku – ano/ne, pokud ano, ke kterému se hlásí pro účely dotací. Již řadu let dochází k duplicitám (dvoj i několikanásobné členství jedné osoby ve více spolcích) v poskytování dotací spolkům, kde hraje roli počet členů, vyřešení tohoto problému je v zájmu i státních orgánů.

2. Dotace

- K přesunu dotace **1.D** pod SZIF již od r. 2020 nemáme připomínky, podmínky, za jakých administrujeme podporu, nyní by se neměly změnit.

- Žádáme zachování objemu dotací jak 1.D, tak unijní dotace a dotace **NNO** (podpora mládeže, mezinárodních vztahů, vzdělávání)
- **Unijní dotace** - nové nařízení vlády obsahuje zásadní změny, ne se všemi změnami jsme v průběhu připomínkového řízení souhlasili. Jsme teprve na začátku realizace a jakožto žadatel chráníme své ekonomické zájmy budeme postupovat. Je věcí vývoje, jak bude probíhat administrace jednotlivých opatření.
- **Krajské a obecní dotace** jsou věcí našich základních a okresních organizací.